

EUROOPAN PARLAMENTTI

2014 - 2019

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2014/2235(INI)

23.3.2015

MIETINTÖLUONNOS

kilpailukykyisten unionin työmarkkinoiden luomisesta 2000-lukua varten:
taitojen ja pätevyyksien sovittaminen kysyntään ja työmahdollisuuksiin
keinona toipua kriisistä
(2014/2235(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Martina Dlabajová

PR_INI

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT.....	8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

kilpailukykyisten unionin työmarkkinoiden luomisesta 2000-lukua varten: taitojen ja pätevyyksien sovittaminen kysyntään ja työmahdollisuuksiin keinona toipua kriisistä (2014/2235(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,
 - ottaa huomioon 22. lokakuuta 2014 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Talouspolitiikan eurooppalainen ohjauksjakso: vuoden 2014 painopisteiden täytäntöönpano”¹,
 - ottaa huomioon 15. huhtikuuta 2014 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Miten Euroopan unioni voi luoda yrityksille, liiketoiminnalle ja uusyrityksille otollisen ympäristön työpaikkojen luomiseksi?”²,
 - ottaa huomioon 17. tammikuuta 2014 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi työnvälityspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta, liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdentymisen tiivistämisestä,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,
 - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön ja kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan lausunnon (A8-0000/2015),
- A. panee merkille, että sellaisten ammattiryhmien määrä, joissa avoimia työpaikkoja ei voida pätevien työntekijöiden puutteen vuoksi täyttää, vaihtelee suuresti jäsenvaltiosta toiseen;
- B. toteaa, että työmarkkinoiden joustamattomuus haittaa työpaikkojen luomista, kun taas kilpailukykyiset EU:n työmarkkinat voivat edistää Eurooppa 2020 -strategian työllisyystavoitteiden saavuttamista;

Taluskriisi ja sen jälkimainingit

1. korostaa, että unionin talous ja työmarkkinat ovat suurissa vaikeuksissa vuonna 2008 puhjenneen taluskriisin ja sen vuoksi hidastuneen talouskasvun johdosta;
2. panee merkille, että Euroopan taluskriisin vaikutuksesta monia jäsenvaltioita piina korkea työttömyysaste (28 jäsenvaltion EU:ssa 9,9 prosenttia) ja julkinen velka; on huolissaan siitä, että nuorten työttömyysaste on yleensä vielä korkeampi (28 jäsenvaltion EU:ssa 21,4 prosenttia);

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0038.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0394.

3. katsoo, että älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun vahvistamiseksi ja uusien työpaikkojen luomiseksi tarvitaan kunnianhimoista talouspolitiikkaa ja työmarkkinauudistuksia; painottaa lisäksi taloudellisesti kestävien ja työntekoon kannustavien sosiaaliturvajärjestelmien tarvetta;

EU:n työmarkkinoiden tilanne ja työvoimapula

4. on huolissaan EU:n yhä suhteellisen korkeasta työttömyydestä (joulukuussa 2014 28 jäsenvaltion EU:ssa 9,9 prosenttia) ja kiinnittää huomiota jäsenvaltioiden välisiin huomattaviin eroihin työttömyysasteissa, jotka ulottuvat Saksan 4,8 prosentista ja Espanjan 23,7 prosenttiin;
5. toteaa, että unionin työmarkkinoilla on edessään monia merkittäviä haasteita, muun muassa korkeasti koulutetun työvoiman lisääntyvä kysyntä, tekniikan nopea kehitys ja muutokset sekä ikääntyvä yhteiskunta, jossa varhaisesta eläköitymisestä on tehtävä vähemmän houkuttavaa;
6. huomauttaa, että EU:n sisäinen työvoiman liikkuvuus on yhä vähäistä (27 jäsenvaltion EU:ssa 0,29 prosenttia), vaikka joissain maissa on paljon työttömiä ja toisissa on täyttämättömiä avoimia työpaikkoja;
7. toteaa, että monissa Euroopan maissa taloudelliset ja muut työntekoon motivoivat kannustimet ovat liian tehottomia;

EU:n työmarkkinoiden kilpailukyvyn parantaminen

8. katsoo EU:n työmarkkinoiden kilpailukyvyn parantamisen edellyttävän kunnianhimoisia uudistuksia, joilla lisätään osallisuutta, joustavuutta ja liikkuvuutta, sillä työmarkkinat ja tuotantotavat muuttuvat jatkuvasti;
9. painottaa työssä kehittymisen, uran joustavuuden ja vastuuntunnon merkitystä; muistuttaa, että työttömien työllistyvyyden aktiivinen tukeminen ja ammattitaidon rapistumisen ehkäiseminen edellyttää investointeja; korostaa, että tällaisiin toimiin olisi yhdistettävä eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen tavalla, joka kannustaa useampia ihmisiä työntekoon;
10. muistuttaa, että työntekijöiden liikkuvuus on tärkeää työmarkkinoiden kilpailukyvyn kannalta, ja painottaa tarvetta vähentää hallinnollisia ja kielellisiä esteitä, jotka saattavat rajoittaa liikkuvuutta; kannustaa lisäämään tietoisuutta EU:n laajuisesta avoimia työpaikkoja koskevasta EURES-portaalista ja kehittämään sitä edelleen;

Tulevien osaamistarpeiden ennakointi

11. usko, että tulevien osaamistarpeiden ennakoimiseksi työmarkkinoiden sidosryhmien, työnantaja- ja työntekijäjärjestöt mukaan lukien, on oltava joka tasolla vahvasti mukana etenkin suunniteltaessa ja pantaessa täytäntöön ammatillisen pätevöitymisen ohjelmia;

12. painottaa yliopistojen, yritysten ja viranomaisten kumppanuuksien tärkeyttä pyrittäessä arvioimaan tulevia työvoimatarpeita ja lisäämään jäsenvaltioiden yhteistyötä tällä alalla;

Jatkuvan koulutuksen ja työttömien koulutuksen tärkeys

13. muistuttaa tarpeesta omaksua joustavampi lähestymistapa yksittäisen työntekijän urakehitykseen ja elinikäiseen oppimiseen läpi työuran;
14. katsoo, että työttömille tarkoitettut koulutus- ja uudelleen koulutusohjelmat olisi suunniteltava ja pantava täytäntöön läheisessä yhteistyössä työnantajajärjestöjen kanssa, jotta työntekijöiden uudet taidot vastaisivat paremmin työnantajien tarpeita;
15. muistuttaa, että on äärimmäisen tärkeää opastaa ja neuvoa työnhakijoita työhaussa ja varmistaa, että heidän taitonsa tunnustetaan ”osaamispassilla”, josta käyvät ilmi sekä virallisen että epävirallisen oppimisen kautta hankitut taidot;

Koulutuksen ja työelämän yhteyksien lujittaminen

16. katsoo, että oppisopimuskoulutusta ja harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdisteleviä koulutusmalleja olisi tutkittava tarkemmin, sillä ne helpottavat työmarkkinoille pääsyä ja ovat osoittautuneet tehokkaiksi tavoiksi edistää nuorten työllisyyttä;
17. painottaa, että koulutusjärjestelmien ja työmarkkinoiden synergiaa on tehostettava, muun muassa lisäämällä työharjoittelua ja yhteistyötä yritysten kanssa;
18. pitää tärkeänä, että tarjolla on pätevien työllistymisneuvojien antamaa, yksilölliseen arviointiin perustuvaa uraohjausta ja -neuvontaa;
19. huomauttaa, että työelämään siirtymisen onnistumisen kannalta on erittäin tärkeää tehdä tietoon perustuvia päätöksiä, ja pitää tärkeänä kannustaa motivoitumiseen, itsetuntemukseen ja aloitteellisuuteen;
20. korostaa, että jäsenvaltioiden ja yksittäisten työnantajien on riittävästi rahoitettava ja tuettava harjoittelua ja oppisopimuskoulutusta;
21. pitää tarpeellisena hallitusten sekä työnantajien ja työntekijöiden edustajien läheistä kumppanuutta, jotta voidaan löytää parhaat keinot poistaa osaamisen kohtaanto-ongelma sen eri muodoissa;

Työvoiman liikkuvuuden lisääminen

22. palauttaa mieliin, että EU:ssa on tätä nykyä kaksi miljoonaa avointa työpaikkaa; korostaa, että unionin työvoima on saatava liikkeelle tämän vajeen paikkaamiseksi, ja muistuttaa, että Erasmus+-ohjelma ja EURES-portaali ovat tässä tärkeässä asemassa;
23. muistuttaa, että kolmansien maiden erittäin ammattitaitoisten työntekijöiden liikkuvuus on väestöhaasteiden vuoksi tärkeää;

Parhaiden käytäntöjen vaihto EU:ssa

24. korostaa, että jäsenvaltioiden on vaihdettava parhaita käytäntöjä etenkin työssäoppimisesta ja ammatillisesta koulutuksesta samalla kun tunnustetaan eri maiden työmarkkinoiden ja koulutusjärjestelmien erityispiirteet;

Kansalaisten yrittäjähengen vaaliminen: pk-yritykset ja mikroyritykset

25. uskoa, että kasvattaminen vastuuntuntoon ja opettaminen yrittäjyyteen jo nuorella iällä lujittaa koulun ja työmarkkinoiden siteitä ja voi auttaa vähentämään työttömyyttä;
26. korostaa pk-yritysten ja mikroyritysten tukitoimien suurta merkitystä, kun pyritään vähentämään yritysten perustamista ja toimintaa vaikeuttavia hallinnollisia ja taloudellisia esteitä ja helpottamaan pätevän työvoiman palkkaamista ja työntekijöiden kouluttamista;
27. pitää tarpeellisena luoda koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen panostaville yrittäjille tarkoitettuja kannustimia;

Innovointi ja digitalisointi: uudet taidot ja työpaikat

28. painottaa innovoinnin ja digitalisoinnin tärkeyttä kilpailukyvyyn ja kasvun kannalta ja pitää tässä yhteydessä tarpeellisena varmistaa riittävä tieto- ja taitotaso sekä työntekijöiden ja työnhakijoiden motivaatio ja päättäväisyys, jotta voidaan luoda innovoivia, luovia ja digitaalisia tuotteita ja palveluita;
29. korostaa työllistämismahdollisuuksia, joita digitaalisten sisämarkkinoiden loppuun saattaminen, energiaunionin kehittäminen, työpaikkojen luominen tutkimukseen ja kehittämiseen ja innovointiin tehtävillä investoinneilla sekä liikenneverkkojen kehittäminen tarjoavat;

Nuoria ja ikääntyneitä työntekijöitä koskevat toimet

30. korostaa, että on tärkeä toteuttaa erityistoimia työnantajien ja etenkin pk-yritysten tukemiseksi, jotta ne palkkaisivat nuoria, joilla ei ole työkokemusta, ja tarjoaisivat heille, kuten myös ikääntyneille työntekijöille, yrityksen sisäistä koulutusta; muistuttaa työnantajien sosiaalisesta vastuusta kaikkia työntekijöitään ja koko yhteiskuntaa kohtaan; katsoo, että sosiaalista vastuuta olisi vaadittava myös koulutus- ja oppilaitoksilta;

Suosituks

31. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään innovoivia keinoja kannustaa investointeihin EU:ssa kasvun ja työpaikkojen lisäämiseksi;
32. kehottaa jäsenvaltioita oppimaan parhaista käytännöistä, joilla työttömyyttä saadaan vähennettyä, ja toteuttamaan uudistuksia kyseisten käytäntöjen pohjalta;

33. kehottaa jäsenvaltioita sisällyttämään johtajuuden, esimiestaidot, talousvalistuksen ja yrityksen perustamista koskevan ohjauksen koulutusohjelmiinsa sekä asettamaan etusijalle ammatillisen koulutuksen ohjelmien edelleen kehittämisen;
34. pyytää jäsenvaltioita tukemaan työmarkkinoiden sidosryhmien, muun muassa työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, tiivistä osallistumista paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, jotta voidaan lujittaa koulumaailman ja työelämän välisiä yhteyksiä ja ennakoita tulevia osaamistarpeita;
35. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarjoamaan sellaiset rahoitus- ja talousrakenteet, jotka tukevat osallistumista jatkuvaan koulutukseen, jotta voidaan turvata korkean osaamistason työvoiman saatavuus tulevaisuudessa;
36. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Työttömyys kuuluu edelleen EU:n ensisijaisiin haasteisiin, sillä työttömyysaste oli 9,9 % joulukuussa 2014, ja se vaihtelee suuresti jäsenvaltiosta toiseen (Saksassa 4,8 % mutta Espanjassa 23,7 %). Nuorisotyöttömyys on yli kaksi kertaa korkeammalla tasolla: se on EU:ssa 21,4 %. Toisaalta unionissa on noin 2 miljoonaa avointa työpaikkaa, joita ei voida täyttää, koska työvoiman tarjonta ja kysyntä eivät kohtaa ja työvoiman liikkuvuus on riittämätöntä (27 jäsenvaltion EU:ssa 0,29 %).

Talous- ja rahoituskriisin vaikutukset tuntuvat yhä. Vaikka talouden elpymisestä on nähtävissä merkkejä, työmarkkinat ovat viime vuosina supistuneet ja uusien työpaikkojen luominen on yhä hidasta.

Siksi älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun vahvistamiseksi ja uusien työpaikkojen luomiseksi tarvitaan kunnianhimoista talouspolitiikkaa ja työmarkkinauudistuksia, joiden avulla EU:n työmarkkinoiden vääristymät saadaan poistettua.

Euroopan työmarkkinoilla on erityispiirteensä ja omat haasteensa, joihin kuuluvat työmarkkinoiden voimakas lohkoutuminen, osaamisen kohtaanto-ongelma, pitkäaikaistyöttömien osuuden kasvaminen ja työvoiman vähäinen liikkuvuus. Työmarkkinoihin vaikuttaa myös yhteiskunnan ikääntyminen, joka edellyttää työvoiman tehokasta hyödyntämistä ja uudistettua maahanmuuttopolitiikkaa, ja tekniikan nopea kehitys, jonka vuoksi korkean osaamistason työntekijöiden kysyntä kasvaa. Ammattitaidon tarjonnan ja kysynnän kohtaamattomuus olisi pyrittävä korjaamaan nopeasti, koska rakenteellinen kohtaanto-ongelma voi haitata talouden elpymistä ja kasvua.

Mietinnössä korostetaan, että työmarkkinoiden kilpailukyvyn parantamiseksi on tehtävä uudistuksia, joilla lisätään työmarkkinoiden ja työuran joustavuutta, saatetaan taidot ja työpaikat kohtaamaan toisensa paremmin ja tehostetaan koulutusjärjestelmien ja yritysten synergiaa. Samoin vaaditaan helpottamaan nuorten, naisten, ikääntyneiden työntekijöiden ja ammattitaitoisten maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille. Mietinnössä painotetaan, että on tärkeää käyttää investointeja työpaikkojen luomisen ja työllistymisen aktiiviseen tukemiseen ja työttömien ammattitaidon rapistumisen ehkäisemiseen. Siinä esitetään, että yksilön urakehitykseen olisi suhtauduttava joustavasti, jotta työntekijät voivat mukautua muutoksiin ja olisivat valmiita elinikäiseen oppimiseen ja hankkimaan uusia taitoja, joita tarvitaan, koska työmarkkinat ja tuotantotavat muuttuvat jatkuvasti. Mietinnössä muistutetaan välttämättömistä uudistuksista, joilla ihmisiä kannustettaisiin palaamaan työelämään sen sijaan, että he tyytyisivät sosiaaliavustuksiin. Siinä korostetaan työntekijöiden liikkuvuuden merkitystä, kehoitetaan tiedottamaan laajemmin EU:ssa avoimista työpaikoista etenkin kehittämällä EURES-portaalia ja kannustetaan kieliopintoihin ja hyödyntämään Erasmus+-ohjelmaa.

Erityistä huomiota kiinnitetään jatkuvan koulutuksen tärkeyteen EU:n työmarkkinoiden kilpailukyvyn parantamiseksi ja sitä kautta kasvun ja työllisyyden lisäämiseksi. Mietinnössä painotetaan sellaisten rahoitus- ja talousrakenteiden tarvetta, jotka tukevat osallistumista jatkuvaan koulutukseen, jotta voidaan varmistaa, että tulevaisuudessa on saatavilla korkean osaamistason työvoimaa.

Mietinnössä analysoidaan eri tekijöitä, jotka voisivat lujittaa koulutuksen ja työmarkkinoiden siteitä ja parantaa elinikäistä ohjausta ja uranhallintataitoja. Tulevien osaamistarpeiden ennakoiminen on keskeinen edellytys, kun työntekijöitä ja -hakijoita ohjataan hankkimaan tulevaisuudessa tarvittavia taitoja, ja työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen olisi oltava paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla vahvasti mukana etenkin suunniteltaessa ja pantaessa täytäntöön ammatillisen pätevöitymisen ohjelmia. Yliopistojen, yritysten ja viranomaisten kumppanuuksia olisi lujitettava, jotta osataan arvioida tulevia työvoimatarpeita.

Hallitusten sekä työnantajien ja työntekijöiden edustajien lujien kumppanuuksien muodostaminen on erittäin tärkeää, jotta voidaan löytää parhaat keinot poistaa osaamisen kohtaanto-ongelma sen eri muodoissa.

Mietinnössä korostetaan myös, että jäsenvaltioiden on vaihdettava ja hyödynnettävä etenkin työssäoppimiseen ja ammatilliseen koulutukseen liittyviä parhaita käytäntöjä, samalla kun tunnustetaan eri maiden työmarkkinoiden ja koulutusjärjestelmien erityispiirteet.

Erytishuomiota kiinnitetään sellaisten aloitteiden tukemiseen, joilla edistetään itsenäistä ammatinharjoittamista ja yrittäjyyttä. Tässä kannattaa panostaa pk-yrityksiin ja mikroyrityksiin, sillä ne ovat EU:n työmarkkinoiden tukiranka, sekä toimiin, joilla tuetaan pätevän työvoiman löytämistä ja tulevien työntekijöiden kouluttamista. Lisäksi olisi luotava kannustimia yrityksille, jotka panostavat koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen, jotta pk-yrityksiä voitaisiin rohkaista osallistumaan koulutuksen kustannuksiin. Lisäksi mietinnössä kehoitetaan lisäämään johtajuuteen ja yrittäjyyteen opettamista jo nuorella iällä.

Jotta EU:n talouden ja työmarkkinoiden kilpailukyky parantuisi, on keskitettävä paljon voimavaroja innovointiin ja digitalisointiin ja varmistettava riittävä tieto- ja taitotaso sekä työntekijöiden motivaatio ja päättäväisyys, jotta voidaan luoda innovoivia tuotteita ja palveluita. Mietinnössä korostetaan työllistämismahdollisuuksia, joita digitaalisten sisämarkkinoiden loppuun saattaminen, energiaunionin kehittäminen sekä työpaikkojen luominen investoinneilla tutkimukseen ja kehittämiseen, innovaatioihin ja liikenneverkkoihin tarjoavat.

Erytishuomiota kiinnitetään erityistoimiin, joita tarvitaan nuorten työntekijöiden palkkaamiseksi ja joihin voi kuulua työnantajien ja eritoten pk-yritysten tukeminen, kun ne toteuttavat yrityksen sisäistä koulutusta tai auttavat ikääntyneitä työntekijöitä palaamaan työelämään esimerkiksi perustamalla uudelleen koulutusjärjestelyjä, joiden ansiosta he voivat ajantasaistaa osaamisensa ja valmentautua uusien työtehtävien haasteisiin.

Mietinnössä korostetaan työttömille suunnattujen koulutus- ja uudelleen koulutusohjelmien suurta merkitystä ja sitä, että ne olisi suunniteltava ja pantava täytäntöön läheisessä yhteistyössä työnantajajärjestöjen kanssa, jotta työntekijöiden uudet taidot vastaisivat paremmin työnantajien tarpeita.

Lopuksi mietinnössä ehdotetaan, että työntekijöiden, työnantajien sekä koulutus- ja oppilaitosten olisi paremmin kannettava sosiaalinen vastuunsa Euroopan työmarkkinoita ja etenkin eurooppalaisten uutta sukupolvea kohtaan.